

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΧΕΙΡΑΓΩΓΙΑ

ISBN 978-960-518-514-5

© 2023, Ι. Κ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ – ΟΡΜΥΛΙΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
© 2023, «ΙΝΔΙΚΤΟΣ» ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Καλλιδρομίου 64, 114 73 ΑΘΗΝΑ, Τηλ.: 210.88.38.007, e-mail: indiktos@indiktos.gr

ΑΡΧΙΜ. ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ
ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΟΥ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΧΕΙΡΑΓΩΓΙΑ

ΣΧΟΛΙΑ ΣΕ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΔΕΛΦΩΝ

Πρόλογος:
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΛΕΜΕΣΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Ἐπιμέλεια κειμένου – Σχολιασμός:
ΙΕΡΟΝ ΚΟΙΝΟΒΙΟΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΟΡΜΥΛΙΑΣ

ΙΝΔΙΚΤΟΣ
ΑΘΗΝΑΙ 2023

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Όταν μοῦ προτάθηκε ἀπὸ τὸν ἀγαπητὸ ἐν Χριστῷ ἀδελφὸ μου καὶ ἡγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας, ἀρχιμ. Ἐλισσαῖο, νὰ γράψω τὸν πρόλογο τοῦ ἀνὰ χεῖρας βιβλίου *Πνευματικὴ χειραγωγία* τοῦ μακαριστοῦ γέροντος ἀρχιμ. Αἰμιλιανοῦ, χάρηκα πάρα πολύ, ἐπειδὴ τὸ θεώρησα μεγάλη εὐλογία καὶ τιμὴ νὰ προλογίσω βιβλίον μὲ λόγους τοῦ ὀσιωτάτου αὐτοῦ γέροντος. Όταν ὁμως πῆρα στὰ χέρια μου τὰ κείμενα, ἡ χαρὰ μετεστράφη σὲ ἀπορία καὶ θάμβος, καὶ ἐδειλίασα μπροστὰ σὲ τοῦτο τὸ ἐγχείρημα. Πῶς θὰ μπορέσω νὰ ἐκφράσω τὰ αἰσθήματά μου καὶ τὰ νοήματα τῆς διανοίας μου ποὺ ἐπήγασαν ἐντὸς μου ἀπὸ τὴν μελέτη τῶν λόγων αὐτῶν; Αὐθόρμητα μοῦ ἤλθε στὸν νοῦ τὸ τροπᾶριον τοῦ ὄρθρου τῆς ἐορτῆς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ὅπου ὁ ποιητὴς ἐκφράζει τὴν ἀδυναμία του νὰ ὑμνήσῃ τὸν ἐορταζόμενον ἅγιο λέγοντας: «Σοῦ τὴν φωνήν, ἔδει παρεῖναι, Βασίλειε, τοῖς ἐγχειρεῖν ἐθέλουσι τοῖς ἐγκωμίοις σου»¹. Ἐὰν αὐτὸ αἰσθάνθηκε ὁ μέγας Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς μπροστὰ στὸ μεγαλεῖο τοῦ ἁγίου Βασιλείου, πῶς ἐγὼ τόλμησα νὰ δεχθῶ νὰ προλογίσω ἓνα τόσο ὑψηλοῦ ἐπιπέδου βιβλίον ἐνὸς μεγάλου γέροντος καὶ πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας τῶν ἡμερῶν μας; Πραγματικὰ μεταμελήθηκα γιὰ τὸ τόλμημα αἰσθανόμενος τὴν μηδαμινότητά μου.

Διάβασα μὲ προσοχὴ καὶ δέος τοὺς θαυμασίους λόγους τοῦ ἀειμνήστου γέροντος καὶ γέμισε ἡ ψυχὴ μου μὲ θαυμασμὸ καὶ ἔκπληξι. Πόση λεπτότητα! Πόση διάκρισις! Πόση σοφία καὶ πόση σαφήνεια στὰ χαριτωμένα του λόγια, τὰ γεμάτα πατρικὴ στοργὴ καὶ θεοειδῆ ἀγάπη! Ὁ γέροντας Αἰμιλιανὸς δὲν χαρίζεται σὲ

1. α' ὀδῆ, α' τροπᾶριον.

κανέναν, δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν ἀδιαφορία, δὲν κρύβει τὴν ἀλήθεια, κτυπᾷ κατ' εὐθείαν τὰ πάθη μὲ γενναιότητα, ἀλλὰ ταυτόχρονα χαϊδεύει πατρικά, «ἐπιχέει ἔλαιον καὶ οἶνον»² στὶς πληγὲς «τοῦ περιπεσόντος εἰς τοὺς ληστὰς (δαίμονας)»³ ἀγωνιζομένου ἀνθρώπου. Ὁ λόγος του «ἄλατι ἡρτυμένος»⁴ ἀκούγεται εὐχάριστα καὶ χαρούμενα, ἀλλὰ εἶναι «ζῶν [...] καὶ ἐνεργῆς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἄρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας»⁵, ὡς λόγος ἐκ Θεοῦ προερχόμενος στὴν καθαρὴ τοῦ γέροντος καρδία.

Θαυμάζει κανεὶς τὴν ἀκρίβεια τῆς συνειδήσεως καὶ τὴν ἄκρα συμπάθεια καὶ εὐγένεια, τίς ὅποῖες καλλιεργεῖ μὲ θαυμαστὴ δεξιότητα ταυτόχρονα στὶς ψυχὲς τῶν μοναχῶν του ποὺ ἀκροῶνται τοὺς λόγους του. Σὰν μιὰ μυστικὴ πανδασία θεοφθόγγων λόγων τῆς χάριτος ἀκούγονται οἱ κατηχήσεις ποὺ παραθέτει ἐνώπιόν μας ὁ θεοφόρος πατέρας μας, καὶ οἱ ὅποῖες ἐκπλήττουν μὲ τὴν θαυμάσια ἁρμονία μεταξὺ πράξεως καὶ θεωρίας τῆς ἀγγελουσιδοῦς μοναχικῆς πολιτείας.

Μιὰ ἀπερίγραπτη ἰσορροπία πηγάζει ἀπὸ τὴν μελέτη τῶν κατηχήσεων του αὐτῶν, ποὺ διαγράφει τὸ ἄρρητο κάλλος τῶν ἀρετῶν τοῦ ἀγωνιζομένου μοναχοῦ. Αὐστηρότητα φιλάνθρωπη καὶ φιλάνθρωπία ἀμέτρητη, γεμάτη φιλοθεΐα καὶ ὑγιῆ τοποθέτησι διαφαίνεται στοὺς λόγους τοῦ πατρός, ποὺ ἀσκει μὲ ἰατρικὴ σταθερότητα τὴν θεραπεία τῶν πορευομένων τὸν δρόμο τῆς ἀφιέρωσης στὸν Χριστὸ μαθητῶν του. Δὲν κρύβει τὴν ἀλήθεια

2. Λουκ. 10, 34.

3. Λουκ. 10, 30.

4. Κολ. 4, 6.

5. Ἐβρ. 4, 12.

και δὲν διστάζει νὰ χειρουργήσῃ βαθιὰ τὴν νόσο τῆς μεταπτωτικῆς πραγματικότητος· ἀλλὰ τὸ κάνει μὲ μεγάλη προσοχὴ καὶ ἀπόλυτο σεβασμὸ στὴν ἐλευθερίαν καὶ στὸ αὐτεξούσιο τῶν τέκνων του. Ὡς «παθῶν καὶ μαθῶν» τὰ θεῖα, μὲ ἄνεσι περιγράφει τὰ ἀθέατα μονοπάτια τόσο τῆς θεϊκῆς χάριτος ὅσο καὶ τῆς δαιμονικῆς πλάνης, καὶ φωτίζει τὸν δρόμο αὐτῶν ποὺ τὸν ἀκολούθησαν γενόμενοι μαθητὲς καὶ μοναχοὶ κοντὰ του.

Μακάριοι ὄντως οἱ ἀκούοντες τῶν λόγων αὐτοῦ! Εὐχαριστοῦμε τὶς ἀδελφές μοναχές τοῦ Ἱεροῦ Κοινοβίου Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Ὁρμουλίας Χαλκιδικῆς, μετοχίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας, γιὰ τὸν πλοῦτο αὐτὸν ποὺ μᾶς παρέδωσαν, ὁ ὁποῖος φωτίζει τὸν δρόμο μας. Ἡ εὐγνωμοσύνη ὄλων μας εἶναι ἀπεριόριστη ἀπέναντί τους. Θερμὲς ἐπίσης εὐχαριστίες στὸν Καθηγούμενο τῆς ἐν Ἄθῳ Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας, ἀρχιμ. Ἑλισσαῖο, ἄξιον διάδοχο καὶ πνευματικὸ τέκνο τοῦ ἀειμνήστου γέροντος Αἰμιλιανοῦ, γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴ τιμὴ ποὺ μοῦ ἔκανε.

Ὁλοκληρώνοντας τὸν πρόλογο αὐτόν, αὐθόρμητα καὶ πάλι ἔρχεται στὴν καρδιά μου ὁ λόγος τοῦ κανόνος τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ἐκ τῆς ἐβδόμης ψῆδης τοῦ ὄρθρου, ποὺ ἐφαρμόζεται πλήρως στὸν ὄσιο πατέρα μας ἀρχιμ. Αἰμιλιανό: «Βυθίσας τὸν νοῦν, εἰς τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ τὰ ἀκατάληπτα, καὶ συλλεξάμενος τὸν πολῦτιμον, σὺ μαργαρίτην τῆς γνώσεως, ἐπλούτισας τὸν κόσμον σοφία, καὶ κραυγάζειν ἐδίδαξας· Εὐλόγητὸς εἶ ὁ Θεός, ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν»⁶.

Διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης,
† Ὁ Λεμεσοῦ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

6. β' τροπάριον.

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ὁ παρῶν τόμος περιλαμβάνει Κατηχήσεις τοῦ ἐν κόλποις τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς πλέον ἀναπαυομένου ἀειμνήστου Γέροντός μας Αἰμιλιανοῦ, οἱ ὁποῖες ἀπευθύνονται στὶς μοναχὲς τοῦ Ἱεροῦ Κοινοβίου Ὁρμουλίας καὶ ἐκφωνήθηκαν, κατὰ τὴν πλειονότητά τους, τὰ ἔτη 1979-1983.

Ὁ Σεβαστὸς Γέροντας ἀπαντᾷ σὲ ἐπιστολὰς τῶν μοναστριῶν. Οἱ ἐπιστολὲς περιέχουν νηπιακὰ, ὅπως ὁ ἴδιος λέγει, βιώματα τῶν ἀδελφῶν [σ. 194, 197], οἱ δὲ ἀδελφές εἶναι ἀκόμη νωπὰ βλασταράκια, ποὺ δὲν ἔχουν ζυμωθῆ μετὸν πόνο καὶ τὸ δάκρυ [σ. 116, 205]. Μὲ τὶς Κατηχήσεις αὐτὲς θέτει τὰ θεμέλια τῆς μοναστικῆς πολιτείας καὶ τῆς καθ' ὅλου χριστιανικῆς βιοτῆς στὴν νεοπαγεῖσα ἀδελφότητα.

Μέσα ἀπὸ τὰ νηπιακὰ βιώματα τῶν ἀδελφῶν ἀνάγεται στὰ ὕψη τοῦ ὀρθοδόξου βιώματος, ἀποκαλύπτοντας πρωταρχικὰ στὶς ἀδελφές, καὶ ἐν συνεχείᾳ σὲ ὅλους τοὺς πιστοὺς, τὰ μέσα καὶ τὶς ὁδοὺς, ποὺ πρέπει νὰ ἀκολουθήσωμε, γιὰ νὰ ἐλκύσωμε τὴν χάρι τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ γίνωμε κοινωνοὶ θείας φύσεως¹.

Εὐχόμεθα ὁ λόγος τοῦ Γέροντος, ἀπαλύνοντας τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας καὶ διαλύοντας τὸν παγετὸ τῆς νυκτὸς τοῦ κάθε ἀγωνιζομένου ἀναγνώστου, νὰ ἀποβῆ δι' αὐτὸν «ὑδωρ ἀλλόμενον εἰς ζωὴν αἰώνιον»².

I.K.O.

1. *Β' Πέτρ.* 1, 4.

2. *Ἰω.* 4, 14.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- Μέγας Συναξαριστής* Ὁ Μέγας Συναξαριστής τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐκδ. Ματθαίου Λαγγῆ, τ. 10, Ἀθῆναι 1999⁶.
- Νέος Συναξαριστής* Νέος Συναξαριστής τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὑπὸ Μακαρίου Σιμωνοπετρίτου, ἐκδ. Ἰνδικτος, τ. 3, 7, 8, Ἀθῆναι 2004, 2005, 2006.
- Τσάμη* ΔΗΜ. Γ. ΤΣΑΜΗ, Φιλοθέου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Κοκκίνου, Ἀγιολογικά Ἔργα, Α΄ Θεσσαλονικεῖς ἅγιοι [Θεσσαλονικεῖς Βυζαντινοὶ Συγγραφεῖς, 4], Θεσσαλονίκη 1985.
- PG* *Patrologiae cursus completus, Series Graeca*, ἐκδ. J.-P. Migne, Paris 1857 κ.έ.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΧΕΙΡΑΓΩΓΙΑ

ΣΧΟΛΙΑ ΣΕ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΔΕΛΦΩΝ

1

ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΟΥΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΟΝΑΧΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

“Όταν επισκεφθήκαμε τὸν παπα-Ἐφραίμ¹ στὰ Κατουνάκια², ὅπου καὶ ἂν ἔστρεφες τὸ βλέμμα σου, δὲν ἔβλεπες ἀνθρώπινη παρηγοριά. Ἦ ἔρημος εἶναι ἀπαράκλητος, ἐνῶ τὸ κοινόβιο εἶναι βασιλικὸς δρόμος. Μπροστὰ στὴν ἔρημο τὸ κοινόβιο εἶναι σὰν παλάτι. Γι’ αὐτὸ ὁ μοναχὸς πρέπει νὰ κάνη περισσότερη ἄσκησι, γιὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν σκληρότητα τῆς ζωῆς. Δὲν νοεῖται μοναχικὴ ζωὴ χωρὶς σκληρότητα. Πρέπει νὰ στοιχοῦμε στὴν παράδοσι.

Κάποτε ἓνας νεαρὸς ἐπίσκοπος βιάδιζε μὲ ἄλλους στὴν ἔρημο, κάτω ἀπὸ τὸν καυτὸ ἥλιο. Εἶχαν ἐξουθενωθῆ, εἶχαν μουσκέψει στὸν ἰδρωτὰ, εἶχαν πρησθῆ τὰ πόδια τους. Κάποια στιγμὴ βρῆκαν λίγο νερὸ καὶ ἔσκυψε ὁ δεσπότης νὰ πλύνῃ τὰ πόδια του. Μόλις τὸν εἶδε ἡ μητέρα του, ἐξεπλάγη καὶ τὸν ἐπέπληξε: «Μοναχὸς καὶ ἐπίσκοπος ἐσὺ καὶ γυρεύεις ξεκούρασι;» Αὐτὴ εἶναι ἡ μοναχικὴ παράδοσις. “Ὅσο ξεκουράζεται κανεὶς ἐδῶ, τόσο χάνει ἀπὸ τὸν οὐρανό.

1. Ὁ παπα-Ἐφραίμ –ὄσιος Ἐφραίμ– γεννήθηκε τὸ 1912 στὸ Ἄμπελοχώρι Θηβῶν ἀπὸ πτωχοὺς ἀλλὰ θεοσεβεῖς γονεῖς. Πολὺ ἔνωρις γνώρισε ἀγιορεῖτες μοναχοὺς καὶ τὸ 1933 μετέβη στὰ Κατουνάκια τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἀπὸ τὰ πρῶτα μοναχικά του χρόνια ἀπέκτησε γνωριμία μὲ τὸν ὄσιο Ἰωσήφ τὸν Σπηλαιώτη, τὴν ὁποία διετήρησε μέχρι τὸν θάνατό του. Τὸ 1975 ἀπέκτησε μικρὴ συνοδία. Ὑπάκουος, ὑπομονετικὸς, λάτρης τῆς Παναγίας καὶ τῆς καρδιακῆς προσευχῆς, ἔφθασε σὲ ὕψη ἀρετῆς. Στις 9 Μαρτίου τοῦ 2020 ἔγινε ἡ ἀγιοκατάταξις του μαζί μὲ τὸν γέροντά του Ἰωσήφ τὸν Σπηλαιώτη.

2. Τὰ Κατουνάκια, τὰ Καρούλια καὶ ὁ Ἅγιος Βασίλειος ἀποτελοῦν τὴν ἔρημο τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Ὁ κόπος δὲν εἶναι κάτι ποῦ τὸ ζητάει ὁ Θεός, διότι ὁ Θεός δὲν χρειάζεται τίποτε. Μήπως χρειάζόταν τοὺς καπνοὺς τῶν θυμιαμάτων ἢ τὴν κνῖσα τῶν καιομένων ζώων στὸ θυσιαστήριο τῆς Σιών; Μήπως ὁ Θεός χρειάζεται τὶς προσευχὲς καὶ τὶς δεήσεις μας, τὶς εὐχαριστίες μας καὶ ὅ,τιδήποτε ἄλλο; Ὅλα αὐτὰ εἶναι χρήσιμα γιὰ μᾶς, γιὰ νὰ ἐκφράζουμε τὴν μετάνοιά μας ἢ τὴν εὐγνωμοσύνη μας στὸν Θεόν. Ὁ Θεός δὲν χρειάζεται τὸν μόχθο καὶ τὴν σκληρότητα τῆς ζωῆς μας. Ὅμως μᾶς οἰκοδομεῖ μὲ τὴν σκληρότητα. Γι' αὐτὸ καὶ εὐφραίνεται τόσο μὲ αὐτὴν, ὅσο μὲ τίποτε ἄλλο, ὅπως ἕνας πατέρας χαίρεται καὶ πανηγυρίζει, ὅταν τὸ παιδί του παίρνη καλοὺς βαθμοὺς στὸ σχολεῖο, γιατί αὐτὸ φέρνει καρποφορία καὶ ἔχει σημασία γιὰ τὸ μέλλον τοῦ παιδιοῦ.

Ἡ σκληρότητα καὶ ὁ μόχθος τῆς ζωῆς φέρνουν καρποφορία στὴν καρδιά μας, διότι μᾶς ταπεινώνουν, μᾶς κάνουν νὰ μὴ νοιώθουμε αὐτὴν τὴν ζωὴ ὡς δική μας ζωὴ· μᾶς βοηθοῦν νὰ συνάπτουμε τὶς καρδιές μας μὲ τὸν οὐρανό.

Τὸ σημερινὸ Εὐαγγέλιο μιλοῦσε γιὰ τοὺς ἀγοράζοντας καὶ πωλοῦντας στὸν ναὸ τοῦ Κυρίου. Ὁ Κύριος θύμωσε μαζί τους καὶ τοὺς εἶπε: «Ὁ οἶκος μου ἐκλήθη οἶκος προσευχῆς». Σὰν νὰ ἤθελε νὰ τοὺς πῇ: «Οὔτε τὰ θυμιάματά σας ἀγαπῶ οὔτε τὶς προσφορές σας οὔτε τὰ ζῶα οὔτε τὸ σιμιγδάλι καὶ τὶς πίττες ποῦ μοῦ κάνετε. Αὐτὸ ποῦ ἔχει σημασία καὶ σᾶς ἐνοποιεῖ μαζί μου εἶναι ἡ ἀναφορά σας εἰς τὸν οὐράνιον Πατέρα, τὸν Θεόν». Αὐστηρὰ φέρθηκε καὶ στοὺς κολλυβιστές, οἱ ὁποῖοι ξεχνοῦσαν ὅτι ὁ ναὸς εἶναι οἶκος προσευχῆς. Δὲν τοὺς εἶπε ὅμως ὅτι εἴσθε κλέφτες, ὅτι παραβαίνετε τὸν νόμο –ἂν καὶ τὸν παρέβαιναν, διότι ἀπαγορευόταν αὐτὸ στὸν χῶρο τοῦ ναοῦ–, ἀλλὰ τοὺς ὑπέμνησε ὅτι ἐρχόμαστε ἐδῶ μόνον γιὰ τὴν κοινωνία μὲ τὸν Θεόν³.

3. *Ματθ.* 21, 12-13.

Βγαίνοντας από τον ναό, καθ' ὁδὸν εἶδε μία συκῆ, τὴν ὁποία καταράσθηκε καὶ «ἐξηράνθη», διότι δὲν εἶχε καρπούς⁴. Ἄν ἀπὸ μιὰ ἀψυχη συκῆ, ποὺ βρέθηκε σὲ ἓναν δρόμο καὶ ποὺ κανεὶς δὲν τὴν πότιζε, δὲν τῆς ἔδινε σημασία καὶ δὲν καθόταν κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιό της, ὁ Κύριος εἶχε τὴν ἀπαίτησι νὰ ἔχη σῦκα, καὶ μάλιστα πρῶιμα σῦκα, σκεφθῆτε πόση καρποφορία περιμένει ἀπὸ ἐμᾶς, ποὺ ζοῦμε μέσα στὶς αὐλές του. Ἡ καρποφορία μας ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν σκληρότητα τῆς ζωῆς. Τί εἶναι σκληρότητα; Ὅπως φυτεύομε βαθιὰ τὴν ρίζα ἐνὸς δένδρου καὶ ἐν συνεχείᾳ τοποθετοῦμε χῶμα καὶ τὸ στηρίζομε, ἀκριβῶς ἓνα τέτοιο πρᾶγμα εἶναι καὶ ἡ αὐστηρότητα τῆς ζωῆς, ἡ στέρησις· στέρησις ἀπὸ ἀνέσεις, ἀπὸ ἀγάπη, ἀπὸ κατανόησι, ἀπὸ τὴν εὐκολία.

Ἡ Ἐκκλησία λαμβάνει πρόνοιαν νὰ εἶναι εὐκολὴ ἢ ζωὴ στὸ κοινόβιο, νὰ ὑπάρχουν ὅλα καὶ νὰ ἀναπαύωνται ὅλοι, ἀκόμη καὶ οἱ ἀσθενεῖς, ὅμως αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι μποροῦμε νὰ ζοῦμε ἄνετα. Πρέπει νὰ βροῦμε ὁ καθένας μας τὸν τρόπο τῆς ζωῆς μας καὶ τὴν εὐθεῖαν ὁδὸ πρὸς τὸν Θεόν. Ἐντεῦθεν πρέπει κανεὶς νὰ μπορῆ μέσα στὶς ἀνέσεις τοῦ κοινοβίου νὰ ζῆ ἐν στερήσει, χωρὶς ἀνακούφισι, χωρὶς νὰ γεύεται τὴν παρηγορία, γιὰ νὰ ἔχη τὴν παράκλησι τοῦ Παρακλήτου, τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Πότε μίλησε ὁ Θεὸς σὲ ἀναπαυομένους ἀνθρώπους, πότε σὲ ὄσους ἔχουν χορτάσει τὸν ὕπνο ἢ τὸ φαγητό; Ποτέ. Μιλᾷ μόνον σὲ αὐτοὺς ποὺ ἡ δύσκολη ζωὴ τοὺς κάνει νὰ μὴν ἔχουν καμιά ἐλπίδα σὲ αὐτὴν τὴν βιοτή, παρὰ μόνον στὴν ἄλλη. Ἔτσι προσδοκοῦμε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Ἐνα μοναστήρι δὲν μπορεῖ νὰ ἔχη ἄλλο κριτήριον, παρὰ μόνον ἓνα, τὴν σχέσι τοῦ μὲ τὸν Θεόν. Εἶναι μοναστήρι, διότι τὸ κάθε πρόσωπο ἔχει πλήρη ἐπίγνωσι ὅτι εἶναι ἓνα ζωντανὸ μέλος τοῦ

4. *Ματθ.* 21, 18-20.

Κυρίου. Τὸ μοναστήρι εἶναι ἓνας χορὸς ἁγίων, ἓνας χορὸς ἀειπαρθένων, μία πανήγυρις μεγαλοπρεπέστατη καὶ βασιλικὴ ποὺ λατρεύει τὸν Θεόν. Ὁ μεγάλος βασιλεὺς Σολομών, ὅταν τελείωσε τὸν ναὸ καὶ ἤθελε νὰ μεταφέρει ἐκεῖ τὴν κιβωτό, στὸν δρόμο φέρθηκε πολὺ μεγαλόπρεπα. Ἐνῶ αὐτὸς προπορευόταν, ὁ λαὸς ἔσφαζε χιλιάδες ζῶα, δηλοποιῶντας ἔτσι τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ ἀπὸ ὅπου περνοῦσαν⁵. Ἔτσι ἀκριβῶς καὶ ἓνα μοναστήρι εἶναι μία πομπή, στὴν ὁποία οἱ θυσίες τῶν καρδιῶν εἶναι ἀδιάλειπτες, διότι οἱ θυσίες μαρτυροῦν τὴν πίστι στὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν προσκύνησί Του.

Ἡ κουρὰ εἶναι ἡ ὠραιότερη θυσία, ἡ ὁμορφότερη ἀναφορὰ στὸ οὐράνιο θυσιαστήριο καὶ ἡ ἔνδοξη καὶ μεγαλοπρεπέστατη παρουσία τοῦ Θεοῦ. Διότι σὲ μιὰ κουρὰ δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος, ὑπάρχει ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Ὅ,τι εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸ μοναχικὸ ράσο εἶναι τόσο φτωχό. Ὅ,τι εἶναι μοναστικό, αὐτὸ εἶναι οὐράνιο, ὡσὰν νὰ κατέβηκε ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν οὐρανό.

Ἄς δοῦμε μερικὰ γράμματά σας.

«Αὐτὲς τὶς ἡμέρες, Γέροντα, αἰσθάνθηκα σὰν νὰ μοῦ εἶπε ἡ Ἐκκλησία: “Κάθισε ἐδῶ, ἔξω ἀπὸ τὸν κόσμο, καὶ προσεύχου, γιὰ νὰ λαμβάνη φῶς καὶ δύναμι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ”. Ὅχι ὅτι ἐγὼ μόνη μου μπορῶ νὰ τὸ κάνω, ἀλλὰ λίγο ἢ μία, λίγο ἢ ἄλλη, ἁγιαζόμεθα ὅλες μαζὶ καὶ μαζὶ μὲ μᾶς καὶ ὁ κόσμος, ὅποτε λαμπρύνεται ἡ Ἐκκλησία καὶ φεγγοβολεῖ. Δόξα τῷ Θεῷ, ποὺ μὲ ἔβγαλε ἀπὸ τὴν ἀπομόνωσι καὶ αἰσθάνομαι τὴν ἐνότητά μου μὲ τοὺς ἄλλους ἐν τῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ».

5. Βλ. Γ' Βασ. 8, 1 κ.έ.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

Α. ΠΙΝΑΚΕΣ ΧΩΡΙΩΝ
 Ι. ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

<i>Γέν.</i>	1, 31	9, 187	<i>Ι. Ναυή</i>	4, 1 κ.έ.	286	
	2, 10	174		<i>Β' Βασ.</i>	6, 12-16	288
	15	213			12, 13	83, 269
	3, 19	222			21, 17	293
	18, 27	218, 285				
<i>Ἐξ.</i>	19, 6	143	<i>Γ' Βασ.</i>	8, 1 κ.έ.	20	
	23, 22	143		<i>Ψαλμ.</i>	1, 1	239
	25, 8 κ.έ.	26			5, 4	293
	26	26			6, 6	56
<i>Λευϊτ.</i>	10, 1-7	258	7, 16	117		
	15, 25	91	15, 8	248		
	16, 3 κ.έ.	246	36, 7	219		
	21, 10-12	258	38, 14	236		
	22, 17 κ.έ.	246	39, 2	114		
	26, 11-12	243	44, 3	289		
			14	170		
<i>Ἀθ.</i>	16, 22	92	45, 11	155		
	27, 16	92	47, 4	155		
			50, 8	93		
<i>Λευτ.</i>	7, 25	84	61, 2	219		
	10, 14-15	254	6	219		
	30, 15	169	67, 18	106, 194		
	19	169	75, 5	176, 193		
	32, 7	55	76, 19	194		
	15	283	81, 1	94, 239		
			86, 1	193		

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΧΕΙΡΑΓΩΓΙΑ

<i>Ψαλμ.</i>	87, 11	56	<i>Ήσ.</i>	42, 2	247
	103, 24	222		43, 26	87
	29-30	285		52, 7	211
	113, 25	56		55, 8	133, 232
	117, 26	43		66, 2	82
	118, 62	178			
	120, 1	237	<i>Παροιμ.</i>	3, 34	82
	131, 14	291		23, 26	35
	134, 15-17	192			
			<i>Δαν.</i>	3, 27 κ.έ.	177
<i>Σοφ. Σολ.</i>	2, 14	140		6, 18	177
	18, 14	193		22	177
<i>Ίωήλ</i>	3, 2	295			

2. ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

<i>Ματθ.</i>	1, 2 κ.έ.	255	<i>Ματθ.</i>	27	247
	4, 6	104		28	70
	10	84		39	290
	20	47		42	207
	22	47		11, 12	208
	5, 11-12	236		29	247
	13	175		13, 45-46	86
	46-47	230		16, 24	251
	48	255		17, 2	23
	7, 16	182		18, 3	177, 221
	8, 17	278		18	96
	9, 14-15	25		23	154
	15	25		19, 5	252
	10, 20	141		19	277

ΠΙΝΑΚΕΣ ΧΩΡΙΩΝ

<i>Ματθ.</i>	29	40, 269	<i>Λουκ.</i>	44	219
	20, 28	210, 280			
	21, 9	43	<i>Ίω.</i>	4, 14	168, 177, 196
	12-13	18		5, 5 κ.έ.	279
	18-20	19		14	231
	23, 9	71		24	80
	24, 23	242		6, 45	118
	42	155		53	63
	25, 40	212		63	294
	26, 63	247		67	59
	27, 46	148		7, 38-39	177
				8, 12	22
<i>Μάρκ.</i>	1, 30-31	258		14, 2	38, 41
	4, 40	124		21	243
	9, 2-3	23		15, 5	200
				26	235
<i>Λουκ.</i>	6, 21	79		16, 7	64
	32-34	230		22	200
	8, 26 κ.έ.	114		18, 28	267
	43 κ.έ.	91			
	9, 42-43	144	<i>Πράξ.</i>	1, 13-14	232
	15, 4-5	174		4, 36	235
	10, 30	8		8, 30	214
	34	8		13, 17-19	254
	16, 15	84		16, 25	177
	23	257			
	18, 10 κ.έ.	246	<i>Ρωμ.</i>	7, 15	186, 271
	19, 9	261		23	271
	20, 25 κ.έ.	92		24	273
	22, 31-32	290		8, 15	241

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΧΕΙΡΑΓΩΓΙΑ

<i>Ρωμ.</i>	26	43	<i>Φιλιππ.</i>	1, 23	54, 278
	28	266		2, 8-9	212
	9, 16	112, 285		3, 20	160
	10, 15	211		4, 12	110
	12, 8-9	210		13	58
	14, 8	81	<i>Κολ.</i>	1, 24	190
<i>Α' Κορ.</i>	7, 35	229		4, 6	8
	8, 8	110	<i>Α' Θεσσ.</i>	5, 2	155
	12, 27	21, 230	<i>Β' Θεσσ.</i>	3, 8-9	209
	31	252		10	230
	15, 31	229	<i>Α' Τιμ.</i>	2, 6	212
	41	228	<i>Β' Τιμ.</i>	2, 5	232
<i>Β' Κορ.</i>	4, 18	144	<i>Έβρ.</i>	3, 13	137
	6, 4 κ.έ.	190		4, 12	8
	12, 7	190		12, 4	212
<i>Γαλ.</i>	3, 24	55	<i>Ίακ.</i>	1, 4	229
	4, 5	212		17	275
	6	30, 141		4, 2	73
	5, 22	203		6	82
	6, 7	41, 129	<i>Α' Πέτρ.</i>	2, 9	143
<i>Έφ.</i>	2, 14	170, 239		21	190
	14-16	27			
	4, 24	80			
	5, 23	253			
	31-32	35			

ΠΙΝΑΚΕΣ ΧΩΡΙΩΝ

<i>B' Πέτρο.</i>	1, 4	277	<i>Άποκ.</i>	1, 4	67, 193
	3, 10	155		8	193
				2, 10	137
<i>A' Ίω.</i>	5, 19	279		3, 17-18	85
				18	175
<i>B' Ίω.</i>	1, 10	248		11, 17	193
				19, 5-8	100

3. ΠΑΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΓΕΡΟΝΤΩΝ			ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ		
<i>ἀββᾶ Ἰωάννου Κολοβοῦ</i>	(PG 65)		<i>Λόγος 24</i>		(PG 35)
39 217A	122		11 1181B		209
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ			ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΙΝΑΪΤΗΣ		
<i>Ἀσκητικαὶ διατάξεις</i>	(PG 31)		<i>Κλίμαξ</i>		(PG 88)
34 1 1424	251		5 764D		81
	1425	251			
<i>Ἐπιστολαὶ</i>	(PG 32)		ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ		
137 577A	150		<i>Ὁμιλία ἐν τῷ ναῶ τῆς ἀγ. Εἰρήνης</i>		
193 705B	150				(PG 63)
<i>Ὅροι κατὰ πλάτος</i>	(PG 31)		2 487		162
15 952B	138		ΟΜΗΡΟΣ		
	953D	138	<i>Ίλιάς</i>		
	956AB	138	3 στχ. 155		86
32 1 996A	251, 261		ΦΙΛΟΘΕΟΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ		
44 1029B	259		<i>Λόγος εἰς ἄγνον Γρηγόριον Παλαμᾶν</i>		
					(Τσάμη)
Γ. ΒΕΡΙΤΗΣ			34 σσ. 465-466		242
<i>Ὁ Κοινωνιᾶς «Η ΔΑΜΑΣΚΟΣ»</i>					
σ. 34	159				

4. ΛΟΙΠΩΝ ΠΗΓΩΝ

α' Λειτουργικῶν		β' Ἀγιολογικῶν	
<i>Ἀκολουθία τοῦ ἀγγελικοῦ Σχήματος,</i>		<i>Μέγας Συναξαριστής, Βίος</i>	
– ἐρωταποκρίσεις	40	<i>ὁσίου Θεοφίλου τοῦ Ὁμολογητοῦ</i>	
– Κατήχησις	224	τ. 10 σ. 251	255
<i>Εἰρμός θ' ᾠδῆς, πλ. δ'</i>	167		
		<i>Νέος Συναξαριστής, Βίος</i>	
<i>Ἐσπερινός,</i>		– <i>ὁσίου Ἀλεξίου ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ</i>	
– <i>Μεγάλου Βασιλείου,</i>		τ. 7 σ. 173	266
<i>γ' κεκραγάριον,</i>	149	– <i>ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου</i>	
<i>δοξαστικὸν κεκραγαρίων</i>	149	τ. 5 σ. 169	266
– <i>Περιομῆς τοῦ Κυρίου,</i>		– <i>ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου</i>	
<i>α' κεκραγάριον</i>	149	τ. 3 σσ. 155-157	151
		– <i>Τεσσαράκοντα Μαρτύρων</i>	
<i>Θεία Λειτουργία Ἰω. Χρυσοστόμου,</i>		τ. 7 σ. 92	64
– <i>εὐχὴ ἀναφορᾶς</i>	67		
– <i>εὐχὴ μετὰ τὸ «Πάτερ ἡμῶν»</i>	174	<i>Βίος Γέροντος Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου</i>	
		(Ἱερομ. Ἰσαάκ, σ. 50)	139
<i>Αἰτή,</i>			
– <i>Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου,</i>		<i>Βίος καὶ λόγοι Γέροντος Πορφυρίου</i>	
<i>α' ιδιόμελον</i>	171	<i>Κανσοκαλυβίτου</i>	
		σσ. 54-55	214

B. ΠΙΝΑΞ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΩΝ

- Ἄβραάμ 254. 257
 ἀγάπη 173-177· –ἀνθρώπινη 272-275·
 –ἀπόρροια ἡσυχαστικῆς ζωῆς 277·
 –ἀποτελέσματα 277· –Γέροντος·
 –γονέων ἐξ ἀδυναμίας 265· –δο-
 κιμῆ 92· –ἐλαττωματικῆ 279· –
 ἐνδείξεις 279-281· –ἐν Χριστῷ 277-
 279· –ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ 275·
 –πατρικῆ 57· –πραγματικῆ 62. 88·
 –ὕπηρεσία τοῦ ἄλλου 210-212· –
 ὕποχρέωσις 274· –φορτίο δυσβά-
 στακτο 274-275
 ἀγάπη Θεοῦ· –ἀπόδειξις 191
 ἅγια Μαρία Μαγδαληνῆ 231
 ἁγιασμός 24-25
 ἅγιοι· –ἀπλότης παραδείσια 174· –
 κοινωνία μετ' ἐκείνων 174· –μαρτυρικὸ
 φρόνημα 244-245· –φωνῆ 191
 Ἅγιον Ὄρος 242
 Ἅγιον Πνεῦμα· –παράκλησις 19· –φω-
 τισμὸς 21. 213
 ἅγιος· –σημερινὸς 164
 ἅγιος Σίμων 231
 ἅγιος Χρυσόστομος 151. 199
 ἁγιότης· –ἐξαγγελία 246-247
 ἁγρυπνία 31.127. 177-178· –ἀληθινῆς
 κριτήρια 121-122· –εἰρήνη 126· –
 εὐλογία 117-118· –εὐχάριστη 123·
 –θεῖες ἀπαντήσεις 93· –κακουχία
 123· –κόπος 106· –χαρὰ 126
 ἀγωνιστικότητα· –ἀνδρική 193
 Ἄδὰμ· –ἐπικοινωνία μετ' ἐκείνου 174
 ἀδυναμία· –σωματικῆ 227-228
 αἰσθησις· –ἀμαρτωλότητος 84. 95· –
 ἀναξιοσύνη 82
 αἰωνιοποίησης· –ἀνθρωπίνης φύσεως
 190
 ἀκολουθία· –ἀναστάσιμη 157
 ἀκολουθίες· –νοήματα 145-146· –ὅμοιες
 199
 ἀλλαγή 199· –τάσις 198
 ἀλλοιώσεις πνευματικῆς 201· –συνε-
 χεῖς 202-203
 ἀμαρτήματα· –ἐκκοπή 98· –μὴ ἐπα-
 νάληψις 98
 ἀμαρτία 282· –αἰσθησις 79· –ἡ σχέσις
 μετ' ἐκείνων 259
 ἀνάγκες· –ἕκτακτες 55. 57
 ἀναισθησία καὶ παχυλότης παιδιῶν·
 –βαρὺ ἔργο 97
 ἀνασταλτικὸ· –πορείας ἀνθρώπου 227
 Ἀνάστασις Κυρίου 156
 ἀναφορά· –στὸν Γέροντα 61-62. 87-89.
 95
 ἄνδρας· –θεωρία 42-43
 ἄνθρωπος· –ἀνακήρυξις θεότητος 192·

- ἀπομόνωσης 186· -ἀποτυχία 44-45· -βιογγραφή 185-186· -διαμάντι 121· -κοινωνικό ὄν 185· -μικρότης 249· -ὄργανο τοῦ Θεοῦ 112· -συνεργάσιμος 117· -χάος 80
- ἀντίδρασις τέκνων 65-66
 ἀντιμετώπισις ὑπὸ Πατέρων 182-183
 ἀντίτυπα· -οὐρανίων πρωτοτύπων 163
 ἀπαιτήσεις 66
 ἀπάρνησις· -τελεία 252
 ἀπασχολήσεις καρδιᾶς 68
 ἀποδημία· -μοναχοῦ 259
 ἀπόκρυφο Ἰακώβου 169
 ἀπολογία· -τέκνων Θεοῦ 154-156
 ἀπομόνωσης 33. 211· -καρπὸς κοινωνικῆς ἀποτυχίας 276
 ἀπονομή· -διακονημάτων 229-230
 ἀπορρόφησις· -πόνου 228
 ἀπόστολοι· -σχέσις μετὰ τοὺς γονεῖς 258
 ἀπόστολος Παῦλος 177. 189-190. 208-209. 229. 247
 ἀπόστολος Πέτρος 247. 289
 ἀπόστολος Φίλιππος 214
 ἀπώλεια· -ἀμοιβῆς κόπου 208
 ἀρκοῦδες 237
 ἄρνιον· -γάμοι 100
 ἄρρώστιες 93
 ἀρχονταρίκι 215-216
 «ἀστήρ ἀστέρως διαφέρει ἐν δόξῃ» 228
 ἀσχολία· -μέ λεπτομέρειες 44
- ἀσχολίαι 196
 Αὐστραλία 76
 αὐτάρκεια· -ψευδῆς 202
 αὐτοκράτορες 192
- βάρεις 155
 Βαρνάβας 235
 βασιλείον ἱεράτευμα 143-144
 βίωμα· -ἀρνήσεως τοῦ ἑαυτοῦ μας 127-128· -ἐλευθερίας 126. 127-128· -μαρτύρων 244. 245. 248-249
 βιώματα 98-99. 171. 289· -μέ ἁγίους 164· -προεφηβικά 197· -τέκνων 75-76
 βιώματα πατέρων· -μέτοχοι 166-167
 βλασταράκια· -νωπὰ 116-117. 205
 βούλησις 231. 265
- Γαδαρηνοὶ 237
 γάλα· -σύμβολο Ἁγίου Πνεύματος 64
 γάμος· -μυστήριον 35
 γέννησις τέκνου· -δι' αἱματεκχυσίας 63-64
 Γέροντας 77. 200. 201. 268. 281. 283. 291· -ἀγάπη 75-76· -ἁγῶνες 62· -αἰώνιος καὶ ἀναλλοίωτος Θεὸς 67· -ἀναγνώρισις 94· -αὐθεντικότης Εὐαγγελίου 71· -ἔλλειψις 73· -ἐπίσκεψις ἐν θυμῷ τε καὶ πυρὶ 72· -ἔργον βαρὺ 96-97· -κοινωνία

54-60. 61* –κοινωνία ἐν τῇ προ- σευχῇ 58* –ὁ δυνάμενος καὶ ὁ βου- λόμενος 96* –οἰκονομία 56. 58* – παράκλητος 235* –Πατήρ 71-72* –σημάδι τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ 287-288* –σκλάβος 97* –σκουλήχι 71* –σχέσεις μετέκνα 65-70. 73-75* –σωτήρας 71* ὑπὸ –συγχώρησις ἀμαρτιῶν 96-97* –φερέφωνο τοῦ θείου λόγου 69* –χειραγωγὸς εἰς Χριστὸν 54-55* –Χριστὸς τῆς ἐπι- γῆς ζωῆς μας 95	–μέσον προσκυνήσεως τοῦ Θεοῦ 224* –συνείδησις 205* –σχέσεις με- ἀγρυπνία 183-184* –τιμιότης 205* –ὕπηρεσία 209-212
Γερόντισσα 77. 200. 201. 217. 258-259. 263. 268. 281. 283. 287. 291	διακονήτριες* –πολυμέριμες 225
γλύπτῃς 213	διακονία 31. 217-220* –παράστασις ἐνώπιον Κυρίου 213
Γρηγόριος Θεολόγος 95. 151-152	διάκρισις 108
γυναίκα* –διακονία 41-43	διδακτοί* –Πατέρων 118
Δαβὶδ 288	διεϊσδυσίς Γέροντος* –στὴν κοινωνία μετὸν Θεὸν 62
δένδρον* –ἀγρυπνίας καὶ εὐχῆς 134-135	δικαστήριον 238
διακόνημα* –αἰσθησις σώματος Χρι- στοῦ 206* –αἰτία ἀγάπης 210-211* –ἀλλαγὴ 198* –ἀποδοχὴ 216-217* –ἄρσις τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ 207* –διάσπασις 114-115* –ἐντολὴ Θεοῦ 212 κ.έ.* –ἐπιτέλεσις διὰ τὸν Κύριον 213* –ἐργαλεῖο 230* –κατὰ τὴν παράδοσιν 213* –κοινότης λει- τουργίας 210* –κόπος 206-209* – κριτήριο πνευματικῆς ζωῆς 206*	δίχτυα 47
	δόκιμες 260-263* –δοκιμασία 264-265
	δυσκολίες 133
	δωρεαί* –θεῖαι 153-154* –μνήμη 285* –πλήθος 289
	ἐαυτὸς μου* –ἐχθρὸς μου 271* –κενό- της 124-125* –λήθη 218-219. 220
	Ἑβραῖοι* –σπέρμα 254-255
	ἔγγαμοι* –σχέσεις μετὰ γονεῖς 269
	ἔγγραφο 134-135
	ἔγερσις* –ἄμεση 107
	ἐγκοσμιότης 186-188
	εἰρήνη 27. 88
	Ἑκκλησία 19. 23. 24. 71. 218. 224. 226. 241. 253* –ἐνότης 175* –σῶμα 168
	ἔλατα 273
	ἐλευθερία 169

- ἐμπειρίες 104
 ἐνημέρωσις 80
 ἐνότις 23-24
 ἐντροφήσεις σιωπηλὸς 68
 ἐξέλιξις· –μελέτης καὶ προσευχῆς 117
 κ.έ.
 ἐξομολόγησις 80-81· –ἀληθινή 83. 90-92· –γνώσις 90· –θυμίαμα εὐσμον 99· –θωπεία τοῦ ἑαυτοῦ μας 91· –ἱκανοποίησις ψυχολογικῆς ἀνάγκης 91
 ἐξωκλήσια 47. 49
 ἐπαφή μετὸν κόσμου· –ἀπώλεια Θεοῦ 114-115
 ἐπεισόδια 66-68
 Ἐπιμηθεάς 272
 ἐπίσκεψις Θεοῦ· –σημάδι 164
 ἐπίσκεψις· –γονέων 263-266· –μελῶν οἰκογενείας 166· –τῆς χάριτος 164
 ἐπίσκοπος 17
 ἐργασία· –αἰσθητήριο 214· –κόπος 232· –ῥοια 207· –σκοπὸς 231-232· –συνδυασμὸς μετὰ τὴν εὐχὴν 224· –ταπεινὴ 214· –χειρωνακτικὴ 221-222
 ἐργαστήρια 222-225
 ἔρημος· –ἀπαράκλητος 17
 ἑτεροκρατία 186
 εὐγνωμοσύνη 49-50. 197. 223· –εἰς Θεὸν 288
 εὐνοῦχος· –Κανδάκης 214
 εὐπάρεδρον· –παρθένου 229
 εὐχαριστία 60
 εὐχὴ 110. 221· –διακοπὴ 139· –ἐκμάθησις 129-130· –ἐπιδίωξις 131-133· –κατάστασις νοῦ 195· –ῥοξίς 136· –πολύωρος 116· –ρέουσα 139-140· –στὴν ἀκολουθία 162. 197
 ἐφημέριος 283· –δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος 286· –πατὴρ 76
 ζωή· –γεωργικὴ 134· –ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ 141· –ἐπιπόλαια 246-247· –ἡσυχαστικὴ 33-34· –ἡσυχῆ, ἀμέριμνη 222-225· –μυστικὴ 289· –ὁμοιότης 198-201· –ποικιλία 111· –συντήρησις 284
 ζωὴ θεωρητικὴ· –μόχθος 42-43
 ζωὴ μοναστικὴ· –ἀρχὴ 32. 123-124· –βίωμα θανάτου 36· –εὐκαιρίας 126· –μοναδικὴ 111
 ζωὴ νυκτερινὴ 105 κ.έ.· –ζωογόνοσ παράγων 108
 ζωὴ πνευματικὴ· –διὰ τῆς Παναγίας 169· –κατάστασις 195· –μόνιμη 194· –χαρακτηριστικὰ 201
 ζωὴ προσωπικὴ· –δυνατὴ, μόνιμη 291-293
 ἡδονὴ 219-220

- ἡμέρες· –δύσκολες 112-114
 ἥρωας 273
 θάνατος καὶ ζωὴ 169
 θάνατος· –ἀποκοπέντος κλάδου 216·
 –καθημερινὸς 229
 θεία κοινωνία 266-268
 θεία λειτουργία καθημερινή· –ἔλλει-
 ψις 282· –μνημόνιο δωρεῶν 283
 Θεός· –ἀγάπη ἄβυσσος 153· –ἀκινήσια
 188· –ἀποκάλυψις 194· –ἄρνησις
 235-236· –δοξολογία 43· –ἐπισκέ-
 ψεις 154· –εὐνοία 221· –εὐχαριστία
 49-50· –μάτια 184· –μεγαλειότης
 145· –μῆνις 283· –παρηγορία 235·
 –παρουσία 126 κ.έ.· –περιπολία
 194· –πνοὴ 284-285
 θεοτεκνία 295
 θεωρία· –θεία 290
 θλίψεις 190· –στέφανος ζωῆς 191
 θυσία· –ἀληθινή 247-248
 θυσίες· –προτύψεις Χριστοῦ 246
 Ἰακώβ 254
 ἴασις· –ψυχῶν 144-145
 ἱερεὺς· –Θεὸς 143
 ἱερουργία 199
 Ἰουδαῖοι 53, 224· –θυσίες 245-246
 Ἰσαὰκ 254
 Ἰωσήφ 62
 κάθαρσις 191
 καθημερινότητα 191
 Καινὴ Διαθήκη 195· –προτίμησις 104-
 105
 καλαμιές 273
 κανόνες 129-130· –ἀγρυπνίας 103-104
 κανών· –θείας κοινωνίας 46
 καρδιά· –θρόνος Θεοῦ 165
 καρποφορία 18-19, 112
 κατὰδικος 37
 κατὰθλιψις 186
 κατάστασις· –αἰωνιότητος 294· –ἀπο-
 δοχή 115· –ζωῆς 198-201· –μόνιμη,
 προσωπικὴ 293-294· –πνευματικὴ
 136
 κατάστασις ψυχῆς· –ἀνάλυσις 173
 Κατουνάκια 17
 Κελλί 176
 κελλί· –ἄνοιγμα 99-100
 κερκόπορτα· –σχέσις μετὰ γονεῖς 268-
 269
 κινηματογραφικὴ ταινία 137
 κληρικοὶ ἐκλεκτοὶ 76-77
 κληρονομιά· –βαρεία 151
 κλιῖμα 184
 κοινωνία 31, 32· –ἀγίων 61, 239· –ἀλη-
 θινή 173-177
 κολλύριο· –ἀνάγκη 174-175
 Κολοσσαῖο 237
 κόποι· –αὔξησις 121

κόπος 291· –άντοχη 209· –κοσμικῶν
207
κόρη· –πανάμωμος 169
κορμός· –ἐπιβίωσις 216
κόσμος 186-188
κουρασμένη 220
κτίτωρ· –ἱστορία 284
Κυριακή 160

λατρεία· –ἀμετάβλητος 226· –κατέ-
βασμα οὐρανοῦ σκηνηῆς 226
λειτουργία· –θαῦμα 162
λέοντες 238
λογισμοὶ 109-110. 188-189
λογισμός· –θηρίο 134
λόγος Γέροντος· –νόμος 100
λόγος πνευματικός· –ὁμοιότης 199
λόγος· –βαρὺς 252

μάνα· –γάλα 63
Μάρθα 280
Μαρία 280
μάρτυρες 64· –ὠκεανὸς 243
μαρτύριο· –ἀγιότης ζωῆς 242-243· –
ἄρνησις 235· –δῶρο Θεοῦ 243-244·
–εἶδη 235· –χάρισμα Θεοῦ 235
Μέγας Βασίλειος 149-151. 199· –*Ὅροι*
253-254· –οὐράνιες χοροστασίαις
149· –συμβίωσις μετὰ τοῦ Θεοῦ
149-150

μελέτη 122· –διακοπή ἀπὸ τὴν εὐχή
115-116· –ξεκούρασις προσευχῆς
178-179· –προτεραιότης 117 κ.έ.
μεταβολές 194. 292
μετάνοια 79-80. 139-140. 202· –ἀληθῆς
84-87· –πρόοδος 101
μετάνοιαι 107-108. 122· –χαμόγελα 108
Μιχαὴλ Γενναῖος 284
μνήμη ὀνόματος Χριστοῦ 35
μοναξιά 23. 32
μοναστήρι· –γυναικεῖο 282. 285· –
εὐγένεια ἔναντι γονέων 270· –
οὐρανὸς 29· –τελειότης παιδικῶν
βιωμάτων 165-166
μοναστήρια Εὐρώπης, Ἀμερικῆς 222
μοναχὴ· –νόμφη Χριστοῦ 100
μοναχικὴ πολιτεία 26. 28· –ἀγαθὰ 49-
50· –θεῖαι δωρεές 39· –κλήσις
Θεοῦ; 47-48· –λόγοι προσελεύσεως
38· –νόημα 38· –τί δώσαμε; 40
μοναχισμός· –παράδοσις 252-255
μοναχοὶ Ἁγίου Ὁρους· –ἀπλότης 175-
177
μοναχός· –αἰσθητικὴ σχέσις μετὰ γονεῖς
256· –ἀπάθεια 256· –ἀποξενωμέ-
νος 251· –κλήσις 32· –σιωπηλὸς
211· –σκουπίδι 218· –φῶς Χριστοῦ
22-23
μόχθος 18· σχέσις –καὶ ἀμοιβῆς 208
Μωυσῆς 226. 257

ναός 161	παγκοινιά 122. 128. 221* –έλαιών 133* –τάξις 129
νηστεία 127. 159	παιδί* –χλιδής και άνεσεως 50
Νόμος 54	Παλαιά Διαθήκη 195. 286-288
νοῦς* –εὐστάθεια 196-197* –στην εὐχὴ 128 κ.έ.* –συγκέντρωσις 137-138	πάλη* –μοναχοῦ 251-252
νύκτες* –ὄδυνηρὲς 124-125	Παναγία* –ἀσπασμὸς 171-172* –ἀστέ- ρια 170* –μεσιτεία 170* –τιμιω- τέρα τῶν Χερουβιμ 167-168
νῦν* –ἀποκάλυψις 166	πανήγυρις* –Εὐαγγελισμοῦ 154. 285- 286
ξεροκόμματο 115	Παντάνασσα 171
«ὁ ἐρχόμενος» 193	παπα-Δημήτρης [Γκαγκαστάθης] 181
ὁ καθένας* –διαφορετικὸς 152. 153	παπα-Ἐφραίμ 17. 176-177. 181. 235
ὁ μικρὸς 220-221	παπαροῦνες 34-37
ὄδυνη 219-220* –προδοσία Χριστοῦ 257	παράδεισος* –αἴσθησις 41
οἰκογένεια* –μέλη 165* –πλατύτερη 166	παράσιτο 238
οἰκονομία 263* –στὶς σχέσεις μὲ τοὺς γονεῖς 258-260	παρεμβολή 50
οἰκονόμος κακός* –διάρρηξις δεσμῶν μὲ τὴν ἀδελφότητα 215-216	Πάσχα* –ἔννοια 159* –ὀρθόδοξο 157
ὄνειρα 90. 239-240	Πατέρες 188. 196. 209. 259. 282* –ἀνα- βάσεις 226* –τέκνα 253-255
ὄραμα γνήσιο* –χαρακτηριστικὰ 181- 182	πεθερὰ Πέτρου* –θεραπεία 258
ὄράματα 179-183	περιτομή* –Ἰουδαίων 148* –Κυρίου 147. 148-149
ὀργή 65	πλήγωμα* –ἀμαρτία 260
ὀρθοστασία 146* –θυσία 240-242	πνοή* –τελευταία 166
ὄριο διακονίας* –θάνατος 212	πόθος* –Θεοῦ 229
οὐρανός* –γεῦσις 153	πόνος 48. 205* –συνανθρώπων 175
	πουγγί 251
	πρόβλημα 53-54* –αἰτία τὸ ἐγὼ 189 –πόλεμος μέσα στὴν ψυχὴ μας 188*

- προβλήματα 185-186. 188· -χρήσιμα
190-191
- πρόγραμμα· -άλλαγή 122
- Προμηθέας 272
- προσευχή 33. 122. 178· -άληθινή 141-
142· -διασκέδασις 121· -ἐκζήτη-
σις 56-57· -ὑπὲρ γονέων 256-258
«προσωπικότητες πνευματικές» 218
- Προφήται 55
- προφήτης Δανιήλ 177
- πρωία 293
- Πρωτοχρονιά 147
- ρεῦμα πνευματικῆς ἐντάσεως· -εὐχῆς
195
- Ρόδος 237
- Σάββατο 209
«σάπια πεπόνια» 89
- Σαρακοστή 43. 157. 159.
- σατανᾶς 106
- Σιμωνόπετρα 224
- σιωπή 28, 29-30. 45-46
- σκέψεις· -καθαρή 138-139
- σκληρότης 18-20
- Σολομών 20
- Σπίτι 176
- στασίδι 241
- σταυρὸς 158. 159· -δόξα Χριστοῦ 190·
-νίκη 156-159
- στῆλεις· -ἀναμνηστικές 286
- στρατόπεδο· -πνευματικῶν ἀνθρώπων
233
- σύγκρουσις· -μέ τὸ «εἶναι» τοῦ ἀνθρώ-
που 273-274
- συζητήσεις· -ἐπιτρεπτές 69-70· -μά-
ταιες 68
- συχῆ 19
- σύμβολα· -δυνάμειος Θεοῦ 289
- σύμπαν 187. 188· -δεσπότης 194· -
ἐνότης 175
- συμπλοκή· - νοουμένου καὶ ὀρωμένου
62
- συμπόρευσις· -μέ τὴν ἀδελφότητα
121-122
- συναναστροφή· -ἀγίων 238-239
- Συναξάρι 165
- συνάξεις 93-94· -δωρεὰ Θεοῦ 288· -
ταχύτατα πολυβόλα 59-60
«συνᾶραι λόγον» 154-156
- σύννεφο 193-194
- συντριβή 79-80
- σχέσεις μετὰ γονεῖς μὴ φυσιολογικές
261-263
- σῶμα Χριστοῦ 20-23
- τάφος· -σκότος 190
- τέκνα Θεοῦ 294-295
- τελειότης 256
- τί ἄφησα; 47

ΠΙΝΑΞ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΩΝ

Τρεῖς Παῖδες 177	χαρίσματα· –ἀγίων 81-83
τριαδικὸς κανὼν 161	Χερουβὶμ 167-168
τροπάρια· –Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου 171	χορός· –ἐνώπιον Θεοῦ 152. 153
τυπικάρισα· –χοροστάτης 163	χορταράκι τοῦ ἀγροῦ 34
υἱοὶ Ἀαρών· –θάνατος 257-258	Χριστός· –ἄγαλμα 192· –αἰώνιος πραγ- ματικότης 106· –ἔνωσις 200· –πάθη 157· –παρουσία 43· –σῶμα 158
ὑπνος 111-112. 120· –ἀγώνας 109-111· –νίκη 110-111	χρόνος· –ἐσφαλμένη ὄρασις τῆς αἰω- νιότητος 187
ὑποταγή 217-220· –ἐπώδυνος 219-220	χῶρος ἐργασίας· –τόπος ἀγιασμοῦ 226
Φαρισαῖος· –κομπασμὸς 246	ψαλμωδία· –ἔργο διακονίας 162
Φιλόθεος Ζερβάκος 181	Ψαλτήρι 109. 178
φόρος· –αἵματος 207	ψάλτρες 225-226· –δυσκολίες 162. 163
φταίξιμο· –ἄλλου 117. 174	ψευδαίσθησις 202
φτώχεια· –λόγων 88	ψυχή· –ἀπλούστατη 44
φύσις ἀνθρώπινη· –ἄρρωστη 278	ψυχικὴ εὐφορία· –ἐπικίνδυνη 189 κ.έ.
χαρὰ 48-49. 122. 141-142. 173. 200. 290-291	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	7
ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	11
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	13

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΧΕΙΡΑΓΩΓΙΑ ΣΧΟΛΙΑ ΣΕ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΔΕΛΦΩΝ

1 ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΤΗΣ ΜΟΝΑΧΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	17
2 ΣΧΕΣΙΣ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΤΕΚΝΩΝ	53
3 ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ, ΜΕΤΑΝΟΙΑ	79
4 ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΓΡΥΠΝΙΑ ΚΑΙ ΕΥΧΗ	103
5 ΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΛΑΤΡΕΥΤΙΚΗ ΖΩΗ	143
6 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ	173
7 ΔΙΑΚΟΝΗΜΑ	205
8 ΖΩΗ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ	235
9 ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ	251
10 ΔΩΡΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ	271
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	
ΠΙΝΑΚΕΣ ΧΩΡΙΩΝ	299
ΠΙΝΑΞ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΩΝ	305

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜ. ΑΙ
ΜΙΛΙΑΝΟΥ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙ
ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΧΕΙΡΑΓΩ
ΓΙΑ – ΣΧΟΛΙΑ ΣΕ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ
ΑΔΕΛΦΩΝ ΜΕ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΙΕ
ΡΟΥ ΚΟΙΝΟΒΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣ
ΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΣΤΟΙ
ΧΕΙΟΘΕΤΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΣΕΛΙΔΟ
ΠΟΙΗΘΗΚΕ ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙ
ΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΤΟΥ
ΤΙΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΕΚΑΝΕ Ο ΠΕ
ΤΡΟΣ ΓΙΑΡΜΕΝΙΤΗΣ ΤΗΝ ΕΠΙ
ΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΕΙΧΕ Ο
ΜΑΝΩΛΗΣ ΒΕΛΙΤΖΑΝΙΔΗΣ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΕΜ ΕΣ ΠΡΕ
ΣΣ Α.Ε. ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΘΗΚΕ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΤΣΙΜ
ΙΓΑ ΤΟΝ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ ΤΟΥ 2023
ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟ
ΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΙΝΔΙΚΤΟΣ

Ἀριθμὸς ἐκδόσεως: 441

Ἀντίτυπα Α' ἐκδόσεως: 2.000

ΆΛΛΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜ. ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΣΤΗΝ ΙΝΔΙΚΤΟ

- ΛΟΓΟΙ ΑΣΚΗΤΙΚΟΙ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΑΒΒΑ ΗΣΑΪΑ
- ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΝΗΨΕΩΣ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΗΣΥΧΙΟ
- ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΗ ΟΔΟΣ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΒΙΟ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΕΙΛΟΥ ΤΟΥ ΚΑΛΑΒΡΟΥ
- ΝΗΠΤΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΟΣΙΟΥΣ ΠΑΤΕΡΕΣ ΑΝΤΩΝΙΟ, ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟ ΚΑΙ ΜΑΚΑΡΙΟ
- ΛΟΓΟΙ ΕΟΡΤΙΟΙ ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΚΟΙ
- ΠΕΡΙ ΑΓΑΠΗΣ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΜΑΞΙΜΟ
- ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΟΣΙΟ ΝΕΙΛΟ ΤΟΝ ΑΣΚΗΤΗ
- ΠΡΟΣΜΟΝΗ ΘΕΟΥ
ΛΟΓΟΙ ΠΕΡΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ, ΠΟΝΟΥ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΥ
- ΘΕΙΑ ΑΝΑΒΑΣΙΣ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΟΣΙΟ ΘΕΟΓΝΩΣΤΟ
- ΟΙΚΟΣ ΘΕΟΥ, ΠΥΛΗ ΟΥΡΑΝΟΥ
ΠΕΡΙ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ, ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΟΥ
- ΠΕΡΙ ΝΟΕΡΑΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΓΡΗΓΟΡΙΟ ΣΙΝΑΪΤΗ
- ΘΕΙΑ ΛΑΤΡΕΙΑ
- ΖΩΗ ΕΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙ
- ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ
- ΠΕΡΙ ΘΕΟΥ ΛΟΓΟΣ ΑΙΣΘΗΣΕΩΣ
ΟΚΤΩ ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
- ΠΕΡΙ ΖΩΗΣ ΛΟΓΟΣ ΕΛΠΙΔΟΣ
ΟΚΤΩ ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

